

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE**

IZVJEŠTAJ

**O RADU INSPEKTORATA ZA RADNE
ODNOSE I ZAŠTITU NA RADU
ZA I - VI 2008.GODINE**

TUZLA, JULI, 2008.GODINE

INSPEKTORAT RADA, ZAŠTITE NA RADU I SOCIJALNE ZAŠTITE

U izvještajnom periodu Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite, kao osnovna organizaciona jedinica Kantonalne uprave za inspeksijske poslove vršio je nadzor nad provođenjem zakona iz sljedećih oblasti:

- oblast rada
- oblast zaštite na radu
- oblast socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

Tokom izvještajnog perioda u oblasti rada vršen je nadzor od strane 9 izvršilaca, zatim 5 izvršilaca iz oblasti zaštite na radu i 1 glavni inspektor. Oblast socijalne zaštite, zaštite porodice sa djecom i zaštite civilnih žrtava rata nije izvršena popuna sa inspektorima. Svih 15 inspektora u ovom inspektoratu ispunjava opšte i posebne uslove koji se traže po Zakonu o državnoj službi u Federaciji BiH («Sl. novine F BiH, broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05 i 8/06»), Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove u pogledu stručne spreme, položenog stručnog upravnog ispita i potrebnog radnog staža u struci, što je potvrdila Agencija za državnu službu nakon izvršene revizije.

1. Inspekcija rada

Inspekcija rada poslove pregleda i nadzora obavlja na osnovu:

- Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH («Sl. novine F BiH», broj: 69/05),
- Zakona o upravnom postupku («Sl. novine F BiH», broj: 2/98 i 44/99),
- Zakona o radu («Sl. novine F BiH», broj: 43/99, 32/00, 29/03),
- Zakon o radu («Sl. novine TK», broj: 16/00, 9/04),
- Opšti kolektivni ugovor za teritoriju F BiH («Sl. novine F BiH», broj: 54/05) i
- Drugih podzakonskih akata koji regulišu ovu oblast.

U periodu januar - juni 2008. godine vršeni su redovni i kontrolni pregledi nad primjenom Zakona o radu, Opšteg i granskih kolektivnih ugovora, kao i kontrole na osnovu usmenih i pismenih predstavki stranaka. Kontrole su pretežno bile usmjerene na suzbijanju, tzv. «rada na crno», kod pravnih i fizičkih lica koja obavljaju registrovanu djelatnost kod nadležnog suda i nadležnih opštinskih službi, stavljajući akcenat na trgovinsku, ugostiteljsku, građevinsku, drvo prerađivačku, kompletan obrt i radno intenzivne i druge slične djelatnosti kao i ostala privredna društva.

Bitno je istaći, kada je u pitanju suzbijanje rada na crno (ovdje mislimo na lica koja smo zaticali da rade, a da poslodavci sa istima nisu zaključili ugovore o radu i nisu ih prijavili Federalnom Zavodu MIO/PIO i Zavodu za zdravstveno osiguranje Tuzlanskog kantona), značajan kvalitet donijela je izmjena i dopuna Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba («Sl. novine F BiH», broj:55/00, 41/01 i 22/05). Ovim odredbama predviđene su svojevrsne sankcije za lica koja su radno angažovana kod poslodavaca bez regulisanog radno-pravnog statusa, te ukoliko se takva lica, prilikom kontrole zateknu, dostavljaju se mjesečni spiskovi Kantonalnoj Službi za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, gdje se brišu sa evidencije nezaposlenih i gube pravo na zdravstveno osiguranje u trajanju od 6 mjeseci.

Takođe, navedenoj službi dostavljamo mjesečne spiskove lica gdje su poslodavci po naređenju inspektora postupili, tj. legalizovali njihov radno pravni status, te se i takva lica, ukoliko se vode na evidenciji brišu sa iste.

U izvještajnom periodu po naređenju inspektora rada legalizovan je rad **217** lica, tj. poslodavci su sa tim licima zaključili pojedinačne ugovore o radu i prijavili ih Federalnom Zavodu MIO/PIO i Zavodu za zdravstveno osiguranje Tuzlanskog kantona. Inspektori rada su učestvovali u sastavu mješovitih timova sa tržišno-turističkom, saobraćajnom, veterinarskom i drugim inspekcijama. Vođene su zajedničke aktivnosti na kontrolama subjekata koji obavljaju veterinarsku djelatnost, prodaju lijekova, vrše taksi i kombi prevoz, kao i kontrolu obavljanja trgovinske djelatnosti na veliko i malo.

Kantonalni inspektori rada vršili su preglede kod subjekata nadzora s ciljem dobivanja podataka o redovnosti isplata plaća zaposlenicima, korištenja odmora i odsustvovanja sa rada, kao i kontrolu poštivanja radnog vremena. Kontrole su vršene kod pravnih i fizičkih lica po službenoj dužnosti na osnovu (**58** usmenih, **49** pismenih predstavki i **11** zahtjeva Ombudsmena F BiH, Ured u Tuzli), koja su se većinom odnosila na pitanje neisplaćenih plaća, nevraćanje radne dokumentacije zaposlenicima nakon prestanka radnog odnosa i slično.

U izvještajnom periodu inspektori rada izvršili su ukupno **1.204** kontrole, od čega redovnih kontrola **917**, po zahtjevu stranaka 57 kontrola, **195** kontrolnih pregleda i sačinjeno **35** službenih zabilješki.

Pored navedenih pokazatelja o broju pregleda na području Tuzlanskog kantona, inspektori rada su u mjesecu junu 2008.godine učestvovali u pojačanom nadzoru «rada na crno», a bilo ih je **5** koje je organizovala Federalna uprava za inspeksijske poslove, tako da su izvršili ukupno **556** kontrola, od čega **425** redovnih pregleda **131** kontrolni pregled.

Znači da su inspektori rada u periodu januar – jun 2008.godine izvršili ukupno **1.760** pregleda, od kojih **1.342** redovna i **326** kontrolnih pregleda, **57** pregleda po zahtjevima stranaka i **35** službenih zabilješki.

Zbog utvrđenih nedostataka izrečene su prekršajne i upravne mjere, kako slijedi:

- izdata su **162** prekršajna naloga u iznosu od **87.360,00 KM**,
- izdato je **67** rješenja o otklanjanju nedostataka,
- izdato je **67** upozorenja na obaveze primjene propisa iz oblasti rada,
- izdato je **7** zaključaka kojim se rješavalo određenim pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika iz oblasti rada.

Ishod naprijed preduzetih mjera je slijedeći:

*- Od **162** izdata prekršajnih naloga izvršeno je **57** prekršajnih naloga sa iznosom kazni od **23.770,00 KM**;*

*- Od navedenog broja izdatih prekršajnih naloga, **105** naloga nije prihvaćeno, što ukupno iznosi **66.100,00 KM**, ostali prekršajni nalozi vode se u registru neplaćenih kazni ili su stranke, odlučile da se vodi sudski postupak.*

*- Od **67** izdata rješenja o otklanjanju nedostataka iz oblasti rada, izvršena su **54** rješenja, a za **13** rješenja nisu istekli rokovi za izvršenje naloženih mjera.*

*U postupku redovnih pregleda inspektori su zatekli ukupno **14.392** radno angažovana lica, od čega je zakonito angažovano **14.164** lica, a nezakonito angažovano **239** lica.*

*Po nalogu inspektora zasnovan je radni odnos kod **217** lica, tj. poslodavci su sa zaposlenicima zaključili pojedinačne ugovore o radu i izvršili njihovo prijavljivanje kod Federalnog Zavoda MIO/PIO i Zavoda za zdravstveno osiguranje Tuzlanskog kantona.*

Zbog naglašenih problema u oblasti radnih odnosa, a u skladu sa Planom rada Federalne uprave za inspekcijske poslove, odnosno na zahtjev i inicijativu Federalne uprave za inspekcijske poslove, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je donijela Zaključak da se u mjesecu junu takoće organizuje pojačani nadzor «Kontrole rada na crno», odnosno, kontrole zakonitosti rada radno angažovanih lica kod subjekata, koji na području Federacije BiH obavljaju privrednu, uslužnu, zanatsku i druge djelatnosti.

Nosioci ove aktivnost pored Federalne uprave za inspekcijske poslove kao glavnog nosioca, bila su i Federalna uprava za inspekcijske poslove, Federalni Zvod PIO/MIO i Zavod zdravstvenog osiguranja, Porezna uprava, kao i kantonalne uprave za inspekcijske poslove u kantonima gdje su uprave organizovane.

Konkretno aktivnosti na terenu i inspekcijski pregledi počeli su 02.06.2008.godine i trajali su do 20.06.2008.godine, a isti su vršeni u 10 kantona Federacije BiH.

*U pojačanom nadzoru «rada na crno» tokom mjeseca juna 2008.godine učestvovala su **83** inspektora.*

*Izvršeno je ukupno **7.095** pregleda, gdje je zatečeno na poslu i evidentirano **44.395** radnika, a od tog broja utvrđeno je da rade na crno **1111** osoba, odnosno 2,5%.*

Iz tog razloga inspektori su izricali upravne i prekršajne mjere i to:

*- izdata su **2.082** prekršajna naloga u iznosu od **1.616.880,00 KM**,*

*-izdata su **471** usmena naloga inspektora po kojima su subjekti nadzora odmah otklonili nedostatke.*

*Pored redovnih pregleda u pojačanom nadzoru inspektori su izvršili i **861** kontrolni pregled.*

*U pojačanom nadzoru Federalne uprave «rada na crno» vrlo aktivno učešće je imala i **Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Tuzlanskog kantona.***

Naime, Kantonalna uprava je pružila svoju punu podršku pojačanom nadzoru Federalne uprave ustupanjem 18 inspektora u mjesecu junu 2008.godine Federalnoj upravi radi vršenja nadzora na prostorima drugih kantona Federacije BiH.

Inspektori Kantonalne uprave za inspekcijske poslove su učestvovali u pojačanom nadzoru «rada na crno» na području:

- 1. Kantona Sarajevo-i to u općinama: Hadžići, Ilidža, Novi Grad, općina Centar, Novo Sarajevo, Breza i Ilijaš,*
- 2. Bosansko-Podrinjskog kantona u Općini Goražde,*
- 3. Zeničko-Dobojski kanton u Općinama: Zenica, Olovo, Zavidovići, Maglaj, Doboju Jug, Tešanj i Usora.*

Federalna uprava za inspekcijske poslove je u cilju provođenja svojih aktivnosti za tekuću godinu, a u svrhu pojačanog nadzora «rada na crno» sa oko 50 inspektora je otpočela kontrole Kantonalnih Službi za zapošljavanje na području Federacije BiH, konstatujući netačne evidencije lica koja se vode kao nezaposlena, što će u nastavku postati kontinuirana aktivnost radi dobivanja realne slike stvarno nezaposlenih lica koja se vode na evidencijama Kantonalnih Službi za zapošljavanje u Federaciji BiH.

Tako je ispred Kantonalne uprave za inspekcijske poslove na području Srednje Bosanskog, Zeničko Dobojskog i Kantona Sarajevo bilo uključeno šest inspektora, koji su u periodu 10.03.2008.godine do 18.04.2008.godine u općinama Gornji Vakuf, Jajce, Travnik, Novi Travnik, Nova Bila, Vitez, Busovača, Kiseljak, Fojnica, Bugojno, Zenica, Sarajevo, Kladanj, Ilidža, Žepče i Zavidovići vršili nadzor navedenih službi za zapošljavanje i njihovih ispostava-biroa.

Po okončanju ove aktivnosti o utvrđenom stanju će posebnu informaciju Vladi Federacije BiH podnijeti Federalna uprava za inspekcijske poslove.

Inspekcijski nadzori su se odvijali uglavnom tokom radnog dana i nekoliko puta u kasnim noćnim i ranim jutarnjim satima. Prosječno radno vrijeme svakog dana, sem nedjelje, trajalo je preko jedanaest sati i svaki inspektor je dnevno izvršio u prosjeku šest i više inspekcijskih nadzora.

Ono što treba istaći je činjenica da su poslodavci, koje je kontrolisala inspekcija Kantonalne uprave TK-a na gore pomenutim lokalitetima, a njih je ukupno bilo 1.704, sem nekoliko izuzetaka gdje su se isti verbalno nekorektno odnosili prema inspektorima i gdje je trebala asistencija policije, bili izuzetno konkretni.

Dakle, svijest većine privrednika-poslodavaca je bila na zavidnom nivou i kontrole su prihvatili kao normalnu pojavu, što je za svaku pohvalu.

TABELARNI PREGLED O IZVRŠENIM INSPEKCIJSKIM KONTROLAMA OD STRANE INSPEKTORA KANTONALNE UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE NA PODRUČJU TRI KANTONA F BiH U PERIODU OD 02.06.2008.GODINE DO 20.06.2008.GODINE

<i>INSPEKCIJSKE PREGLEDE OBAVLJALO UKUPNO – INSPEKTORA</i>	<i>17 inspektora +1 koordinator</i>
<i>IZVRŠENO UKUPNO REDOVNIH PREGLEDA</i>	<i>1.455</i>
<i>ZATEČENO UKUPNO RADNO ANGAŽOVANIH LICA</i>	<i>19.498</i>
<i>ZATEČENO UKUPNO RADNO ANGAŽOVANO LICA «NA CRNO»</i>	<i>131</i>
<i>IZDATO UKUPNO PREKRŠAJNIH NALOGA KONTROLNIH PREGLEDA UKUPNO</i>	<i>494 u iznosu od 434.580,00KM</i>
<i>PO NALOGU INSPEKTORA NEDOSTATKE OTKLONILI POSLODAVACA – UKUPNO</i>	<i>72</i>
<i>PRIJAVLJENO ZAPOSLENIKA PO NALOGU INSPEKTORA</i>	<i>72</i>
<i>ZATEČENO MALODOBNIH OSOBA</i>	<i>42</i>

Na osnovu gore prezentiranih činjenica, može se konstatovati da je ova aktivnost, obzirom na obimnost, složenost, uslove rada bila veoma uspješna.

Ako želimo napraviti osvrt na ove pojačane nadzore «rada na crno» prema podacima iz Tuzlanskog kantona, ista se provodila u periodu od 09.06.2008.godine do 20.06.2008.godine, sa 24 federalna inspektora rada i 6 poreskih inspektora.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je u punom kapacitetu dala sve svoje prostorije i tehničko osoblje za kontrolne preglede i izradu izvještajnih tabela za svakodnevno referisanje i koordiniranje rada inspektora na terenu i slično.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove ugovarala press konferencije, održavala stalni kontakt sa medijima i o svemu informisala javnost Tuzlanskog kantona.

Kao posljedica koordiniranih aktivnosti Federalne uprave i Kantonalne uprave za inspekcijske poslove na TK-a ostvareni su rezultati kako slijedi:

- izvršeno je **1.154** redovnih inspekcijska pregleda,
- izvršen je **151** kontrolni inspekcijski pregled,
- u kontrolisanim subjektima zatečeno je **5.201** zaposlenika na radu,
- zatečeno je **198** lica koja «rade na crno»,
- izdata su **262** prekršajnih naloga, čija ukupna vrijednost iznosi **173.550,00 KM**,
- **78** subjekta otklonilo je nedostatke u toku kontrole.

U ukupnom broju zatečenih radnika na crno u FBiH, njih **1111** radnika, broj od **198** radnika sa područja Tuzlanskog kantona predstavlja **17,82%**.

Od ukupnog broja izdatih prekršajnih naloga na području FBiH, njih **2.082**, na Tuzlanski kanton otpada **262** prekršajnih naloga ili **12,58%**, što je opet daleko manji broj nego u drugim kantonima.

Radi održavanja kontinuiteta nadzora u ovoj oblasti Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je pojačala nadzor i u predhodnim mjesecima prije početka nadzora Federalne uprave za inspekcijske poslove.

Najveću aktivnost Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je imala u pet navrata u mjesecu martu i maju i to **10.03.2008.godine**, kada je sa **29** inspektora nadzirala sve Općine na TK-a.

Dana **10.03.2008.godine** inspektori rada Kantonalne uprave za inspekcijske poslove izvršili su preglede u općinama: Tuzla, Lukavac, Gradačac, Srebrenik, Živinice, Kalesija, Gračanica, a 21, 28. i 29.05.2008.godine kontrole su vršene u Općinama: Tuzla, Banovići, Kalesija, Čelić, Gračanica, Živinice, Kladanj, Lukavac, Srebrenik i Gradačac. Prije početka pojačanog nadzora, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je izdala **Saopćenje za javnost** kojim je pokušala uticati na svijest svih privrednih subjekata na Tuzlanskom kantonu i na taj način smanjiti broj prekršilaca, precizno navodeći subjekte nadzora, predmete nadzora kao i sankcije koje će se preduzimati u slučaju ne provođenja zakonskih odredbi.

Dakle, nakon upozorenja, prevencije i edukacije subjekata nadzora, inspektori Kantonalne uprave za inspekcijske poslove su izašli na teren i tom prilikom izrekli prekršajne, upravne i druge mjere svim subjektima koji nisu htjeli da ispoštuju brojna upozorenja.

**ZBIRNI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENIM INSPEKCIJSKIM PREGLEDIMA
ZA PERIOD 10.03.2008.GODINE I 21,28. I 29.05.2008.GODINE
U TUZLANSKOM KANTONU**

INSPEKCIJSKE PREGLEDE OBAVLJALO UKUPNO - INSPEKTORA	29
IZVRŠENO UKUPNO REDOVNIH PREGLEDA	425
ZATEČENO UKUPNO RADNO ANGAŽOVANIH LICA	13.242
ZATEČENO UKUPNO RADNO ANGAŽOVANIH LICA «NA CRNO»	118
IZDATO UKUPNO PREKRŠAJNIH NALOGA	75
FINANSIJSKA REALIZACIJA PO PREKRŠAJNIM NALOZIMA-UKUPNO U KM	49.300,00 KM

I pored brojnih izrečenih prekršajnih, upravnih i drugih mjera od strane inspeksijskih organa, stanje na Tuzlanskom kantonu je iz kontrole u kontrolu sve bolje, a ono što je ohrabrujuće jeste činjenica da postoji interes subjekata da poboljšaju stanje u ovoj oblasti i da je zabilježen njihov vrlo korektan odnos prema inspektorima koji vrše pregled, što prije nije bio slučaj.

Kontinuitet kontrola neminovno mora dovesti do dizanja svijesti i odgovornosti subjekata nadzora i sve većeg broja zaposlenih na Tuzlanskom kantonu.

I na kraju neophodno je naglasiti da i pored opće poznate činjenice da je osnovna zadaća neporeznih inspekcija, bilo kog nivoa vlasti, uređenje oblasti koju nadziru, ipak postoje nedoumice kod mnogih da li ove inspekcije trebaju da, između ostalog služe i kao inspekcije koje namiču finansijska sredstva u budžete institucije sistema.

2. Inspekcija zaštite na radu

Inspekcija zaštite na radu poslove pregleda i nadzora obavlja na osnovu:

- Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH («Sl. novine F BiH», broj:54/05),
- Zakona o upravnom postupku («Sl. novine F BiH», broj:2/98 i 44/99),
- Zakona o zaštiti na radu («Sl. list SR BiH», broj:22/90),
- Podzakonskih i drugih opštih akata koji regulišu ovu oblast.

Kantonalni inspektori zaštite na radu u periodu januar-juni 2008.godine, vršili su nadzore nad primjenom Zakona o zaštiti na radu («Sl. novine F BiH», broj:22/90), zatim podzakonskih i opštih akata, koji regulišu ovu oblast rada. Inspeksijski nadzori bili su usmjereni na kontrole subjekata, pravnih i fizičkih lica, posebno u segmentu provođenja mjera lične zaštite zaposlenika od mehaničkih povreda od strane sredstava rada, kontrole

u dijelu koji se odnosi na obuke i provjere znanja zaposlenika iz oblasti zaštite na radu, zatim donošenje Programa rada, kontrola samih sredstava rada u smislu vršenja periodičnih ljekarskih pregleda zaposlenika, kontrole vršenja periodičnih pregleda zaposlenika koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, kao što su rad na visini, rad u vlazi, buci, zatim radna mjesta koja imaju štetnost na zdravlje (hemijske, biološke, fizičke, jonizirajuće) i drugo dejstvo u radnim i pomoćnim prostorijama.

Inspektori za zaštitu na radu su učestvovali u zajedničkim mješovitim timovima sa inspektorima za rada, tržišno-turističkim, saobraćajnim i veterinarskim, vršeći nadzor iz svoje oblasti.

Zbog 13 težih povrede na radu i 2 smrtna slučaja, izlazili su na lice mjesta radi vršenja uviđaja i preduzimanja potrebnih mjera.

U izvještajnom periodu inspektori zaštite na radu izvršili su ukupno **541** inspeksijski pregleda, od čega se na redovne kontrole odnosi **381**, na kontrolne preglede **149**, po zahtjevu stranaka **5** i **6** službenih zabilješki.

Pored navedenog broja kontrola koje su inspektori za zaštitu na radu vršili na području Tuzlanskog kantona, takođe su učestvovali u zajedničkim aktivnostima na nivou F BiH u martu i maju mjesecu, a koju je organizovala Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona, tako da su izvršili još 77 redovnih pregleda.

Takođe je pet inspektora učestvovalo u pojačanom nadzoru rada na crno u periodu od 02.06. do 20.06.2008.godine, čiji je nosilac aktivnosti bila Federalna uprava za inspeksijske poslove Sarajevo. Izvršili su ukupno **528** kontrola od čega **450** redovnih i **78** kontrolnih pregleda. Zbog utvrđenih nedostataka izdali su **148** prekršajnih naloga u iznosu od **137.770,00 KM**.

Znači da su inspektori zaštite na radu u proteklom periodu izvršili ukupno **1.069** pregleda od kojih **844** redovnih, **214** kontrolnih, po zahtjevu stranaka **5** i **6** službenih zabilješki.

Zbog utvrđenih nedostataka izrečene su prekršajne i upravne mjere:

- izdato je **59** prekršajnih naloga u iznosu od **35.900,00 KM**,
- izdato je **141** rješenja o otklanjanju nedostataka,
- izdato je **28** upozorenja na obaveze primjene i propisa za oblasti zaštite na radu,
- izdato je **7** rješenja o zabrani rada,

Ishod naprijed preduzetih mjera je slijedeći:

- Od ukupno **59** izdatih prekršajnih naloga, izvršeno je ukupno **15** sa iznosom kazni od **7.100,00,00 KM**, dok **44** prekršajna naloga u iznosu od **28.800,00 KM** koji nisu prihvaćeni vode se u registru neplaćenih kazni ili su se stranke odlučile da se vodi sudski postupak.
- Od **141** donesenog rješenja o otklanjanju nedostataka iz oblasti zaštite na radu, **86** rješenja je izvršeno, a za **55** rješenja nisu istekli rokovi za izvršenje nedostataka.

U izvještajnom periodu utvrđen je određen broj profesionalnih oboljenja, gdje su inspektori izvršili nadzor kod subjekata, dali svoja stručna mišljenja i pomogli oboljelima da popune obrazce u vezi sa profesionalnim oboljenjima.

Nakon izvršenih uviđaja i drugih radnji vezano za povrede na radu, sačinjavani su posebni izvještaji koji su dostavljani Federalnoj upravi za inspekcijske poslove Sarajevo. Analizirajući uzroke povreda koje su se dogodile u izvještajnom periodu, može se zaključiti da je do težih povreda došlo:

- zbog kršenja propisa o sigurnosti i nedostatak opće kontrole primjene propisa zaštite na radu od strane neposrednih rukovodilaca,
- zbog loše organizacije rada,
- zbog transportnih puteva na radilištu,
- zbog pomanjkanje pažnje od strane povrijeđenih prilikom rada na mašinama.

Takođe je utvrđeno da se veći broj nesreća događa na početku ili na kraju radnog vremena. Analizirajući razloge povreda na početku radnog vremena, došlo se do zaključka da se dio krivice odnosi na samog zaposlenika, kod koga je manja koncentracija kod početka rada, a razlozi su porodični, socijalni i drugi problemi.

Kada su u pitanju povrede koje su se dogodile pri kraju radnog vremena, uzroci su umor, opadanje koncentracije i drugo.

Upravne mjere, posebno rješenja o otklanjanju nedostataka i rješenja o zabrani rada su izdavana iz razloga kršenja propisa iz oblasti zaštite na radu, posebno kod radnih mjesta sa posebnim uslovima rada (rad u nepovoljnim uslovima radne sredine, nezadovoljavajući mikroklimatski uslovi, fizičko-hemijske štetnosti, rad na visini, rad sa opasnim materijama i dr.), zatim zbog ne preduzimanje mjera zaštite na radu na mjestima gdje je prijetila neposredna opasnost po život i zdravlje zaposlenih, zatim zbog ne isplate i ne blagovremene isplate plaća i dr.

Pored redovnih poslova inspektori rada za radne odnose i zaštite na radu su dana 23, 24. i 28.06.2008.godine u mješovitim timovima sa ostalim inspektorima vršili inspekcijski nadzor javnih i privatnih zdravstvenih ustanova-apoteka na području Tuzlanskog kantona.

Izvršili su ukupno 33 pregleda, zbog utvrđenih nedostataka izdati 14 zabrana rada jedno pečaćenje objekta i izdato 28 prekršajnih naloga u iznosu od 15.450,00 KM.

U izvještajnom periodu inspektori Inspektorata rada i zaštite na radu izvršili su ukupno 2.839 inspekcijskih pregleda, od čega se na redovne preglede odnosi 2.182, 60 kontrole po zahtjevu stranaka, 553 kontrolnih pregleda, 44 službena zabilježka i tom prilikom su izrekli prekršajne i upravne mjere:

- izdato je **216** prekršajna naloga sa novčanim iznosom kazni **123.260,00 KM**,
- izdato je **208** rješenja o otklanjanju nedostataka,
- izdato je **14** rješenja o zabrani rada,
- izdato je **95** upozorenja na obaveze primjene propisa za oblasti radnih odnosa i zaštite na radu,
- izdato je **1** rješenje o zabrani rada,
- izdato je **7** zaključka kojim se rješavano o određenim pravima i obavezama iz radnih odnosa i zaštite na radu.

Ishod naprijed preduzetih mjera je slijedeći:

- *Od ukupno izdatih 216 prekršajnih naloga, izvršeno su 72 prekršajna naloga sa ukupnim iznosom kazni od 30.870,00,00 KM.*
- *Od ukupnog broja podnijetih izdatih prekršajnih naloga, 144 je neprihvaćenih sa novčanim iznosom od 92.390,00 KM, vode se u registru neplaćenih kazni ili su se stranke odlučile da se vodi sudski postupak.*
- *Od ukupno izdatih 208 rješenja o otklanjanju nedostataka , izvršeno je 140 rješenje, a za 68 rješenja nisu istekli rokovi.*

PRIJEDLOG MJERA

1. Intenzivno će se nastaviti sa kontrolama rada radno angažovanih zaposlenika (tzv. rad na crno), od strane inspektora rada.

2. Svaka tri do četiri mjeseca uključiti sve inspektore Kantonalne uprave za inspeksijske poslove i na području svih 13 općina Tuzlanskog kantona vršiti pojačani nadzor «rada na crno», posebno u proljetnom i ljetnom periodu i to one subjekte čija je privredna aktivnost u tim godišnjim dobima povećana.

3. Vršiti nadzore primjene propisa iz oblasti zaštite na radu, posebno proizvodnih firmi u mašinskoj, elektro, drvo prerađivačkoj, građevinskoj i ostalim djelatnostima, odnosno u organizacijama u kojima su se u ovom izvještajnom periodu događale tjelesne povrede zaposlenika na radu, kao i povreda sa smrtnim ishodom zaposlenika, te preduzimati mjere protiv prekršilaca.

4. Preko Federalnog ministarstva za rad i socijalnu politiku inicirati donošenje novog Zakona o zaštiti na radu, jer je isti prevaziđen u mnogim svojim odredbama.

Preko istog ministarstva insistirati na donošenju izmjena i dopuna Zakona o radu u cilju boljeg ostvarivanja prava uposlenika iz oblasti radnih odnosa i zaštite na radu, koji će omogućiti inspektorima efikasniji rad kod svih pravnih i fizičkih lica.

**GLAVNI KANTONALNI INSPEKTOR
RADA, ZAŠTITE NA
RADU I SOCIJALNE ZAŠTITE**

Džemal Hrustić, dipl.pravnik